

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/255/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714202763
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2714202763.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Bibiána Ťažiarová v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, zastúpeného spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR s.r.o., IČO: 36 613 843, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanému: T. T., nar. XX.X.XXXX, bytom L., Q. P. XXXX, o zaplatenie 930,44 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 3C/261/2014-87 zo dňa 23.5.2016 - v zamietajúcej časti a časti o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, ako i v časti o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že návrh (akt. žalobu) navrhovateľa (akt. žalobcu) na prerušenie konania zo dňa 28.10.2015 zamietá, návrh (akt. žalobu) zamietá, odporcovi (akt. žalovanému) nepriznáva náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 497, § 503 ods. 1, 2, § 261 ods. 3 písm. d), § 387 ods. 1, § 397 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 až 3, § 54 ods. 1, 2, § 100, § 101, § 102, § 565, § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2, § 3 ods. 1, 2, 6, § 4 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., čl. VIII. bod 12. zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 109 ods. 1 písm. b), § 142 ods. 2, § 151 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Vecne súd argumentoval tým, že medzi žalovaným a Tatra bankou a.s. došlo k uzavretiu zmluvy o úvere podľa § 479 Obchodného zákonníka a spotrebiteľský charakter úveru zodpovedá ustanoveniu § 2 ods. písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch platného a účinného v čase uzavretia zmluvy. V konaní bolo potrebné ex offio prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku v zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení od 1.5.2014. Ustanovenie nadobudlo účinnosť 1. mája 2014 a právny predpis, ktorých súčasťou je, nemá prechodné ustanovenia a znamená to, že od účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014). Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. I keď účastníci uzavreli zmluvu podľa Obchodného zákonníka, ktorá ako typ zmluvy je absolútnym obchodom, zároveň táto zmluva spadá pod úpravu spotrebiteľských zmlúv podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Pri posudzovaní premlčania súd aplikoval ustanovenie § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. I keď

účastníci uzavreli zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka, ktorá ako typ zmluvy je absolútnym obchodom podľa § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, zároveň táto zmluva spadá pod úpravu spotrebiteľských zmlúv podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, má spotrebiteľský charakter aj podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Úprava o premlčaní v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka je úpravou nevýhodnejšou pre spotrebiteľa a zhoršujúcou jeho postavenie, preto ju súd na predmetnú vec neaplikoval, pretože s Obchodným zákonníkom je spojená dlhšia štvorročná premlčacia doba (ktorá má práve pre stranu v postavení dlžníka v danej veci aj spotrebiteľa rozhodujúci význam, keďže jemu vzniká dlh - povinnosť na majetkové plnenie, ktoré je predmetom premlčania), v porovnaní s kratšou premlčacou dobou v Občianskom zákonníku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.01.2011 sp.zn. 5M Cdo 20/2009). Použitie úpravy o premlčacích dobách podľa Obchodného zákonníka na ochranu spotrebiteľa neprichádza do úvahy, pretože je v ňom zakotvená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba, ktorá zvyšuje ochranu veriteľa a naopak predlžuje stav neistoty spotrebiteľa, že by veriteľ od neho mohol niečo úspešne žalovať. Právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere s poistením pre fyzické osoby dňa 4.5.2005, doplnenou Dodatkom z 18.6.2007, pričom v zmluve bola konečná splatnosť určená do 5 rokov od splatnosti prvej mesačnej splátky, t.j. dňom 18.4.2010, na základe dodatku k zmluve došlo pri navýšení úveru k predĺženiu konečnej splatnosti do 8 rokov od splatnosti prvej mesačnej splátky. Pôvodný veriteľ oznámením o mimoriadnej splatnosti zo dňa 2.12.2010 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 2.12.2010. Premlčacia doba jednotlivých splátok začala plynúť odo dňa 18.5.2005 v zmysle č. I Zmluvy, t.j. do 18. dňa príslušného kalendárneho mesiaca, kedy bol žalovaný povinný poukazovať peňažné prostriedky vo výške 1.080,-Sk a veriteľ mal právo požadovať úhradu 1.080,-Sk vždy nasledujúci deň po 18. dni v mesiaci. Splatnosť celého dlhu nastala na základe oznámenia o mimoriadnej splatnosti dňa 2.12.2010 a žaloba bola podaná až dňa 30.4.2014. Teda trojročná premlčacia lehota stanovená Občianskym zákonníkom uplynula ešte pred podaním žaloby. Pre zamietnutie žaloby z dôvodu jeho premlčania nepatrí žalobcovi žiadne plnenie od žalovaného, ani na úrokoch z omeškania. Súd žalobu zamietol aj v časti, týkajúcej sa tohto príslušenstva pohľadávky. Úspešnejší žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil, preto súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti (930,40 Eur, úrok z omeškania 8,25 % ročne zo sumy 930,40 Eur od 20.11.2013 do zaplatenia) a v časti trov konania podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu, nakoľko aplikoval nesprávny právny predpis a tento navyše aj nesprávne interpretoval. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmeniť, žalobe vyhovieť alebo ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania vo výške 127,54 Eur. Argumentoval tým, že úverová zmluva bola uzavretá dňa 4.5.2005, pričom novelizovaným § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nespravujú nároky vzniknuté pred 1.1.2008 a neposudzuje sa ani platnosť právnych úkonov vzniknutých pred 1.1.2008. Pokiaľ pred dňom 1.1.2008 bola uzavretá zmluva o úvere, kde bol dlžník spotrebiteľom, tak ako v danom prípade, nie je možné práva a povinnosti vzniknuté pred 1.1.2008 z tejto zmluvy posudzovať podľa § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Právne vzťahy zo zmluvy o úvere uzavretej pred 1.1.2008 sa spravujú ust. Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu strán. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCdo 3/2011 zo dňa 28.4.2011 a sp. zn. 6MCdo/4/2012 zo dňa 27.3.2013, rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/3482015 zo dňa 9.11.2015, sp.zn. 23Co/640/2015 zo dňa 13.1.2016, sp. zn. 25Co/132/2015 zo dňa 29.2.2016, sp. zn. 25Co/176/2015 zo dňa 13.4.2016, sp. zn. 25Co/353/2015 zo dňa 12.4.2016. Nesúhlasil s tým, aby v danom prípade súd postupoval podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré nadobudlo účinnosť od 1.5.2014, keď žaloba bola podaná dňa 30.4.2014.

5. Žalovaný odvolací návrh nepodal. K doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril.

6. Krajský súd v Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania odvolania účinného zák. č. 99/1963 Z.z. Občianskeho súdneho poriadku - ďalej OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. c), f) v čase podania odvolania účinného OSP, ktoré majú ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. g), h) CSP), preskúmal napadnuté

rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutom rozsahu (zamietnutie žaloby) vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

7. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu je nárok v zamietnutej časti na zaplatenie sumy 930.40 Eur, úroku z omeškania 8,75 % ročne zo sumy 930,40 Eur od 20.11.2013 do zaplatenia. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcu je predmetom odvolacieho konania a podstatnou spornou otázkou, či súd prvej inštancie právne správne vec posúdil, keď uplatnený nárok zamietol a na premlčanie aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka s trojročnou premlčacou dobou a nie Obchodného zákonníka so štvorročnou premlčacou dobou, pričom postupoval podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z.

8. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatnených nárokov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na spor aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a tiež sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd iba konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

9. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby medzi právnou predchodkyňou žalobcu (Tatra banka a.s.) a žalovaným, keďže táto zmluva spĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy označujúce jej subjekty, a to spotrebiteľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a dodávateľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti), a to aj podľa právneho poriadku účinného v čase jej uzavretia (§ 52 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka - ďalej aj OZ v znení účinnom do 31.12.2007).

10. Ochrana spotrebiteľa obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, z ekonomickej nerovnosti a neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska ako vyjednávacej sily, tak úrovne informovanosti, čo vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ dobromyseľne uzaviera zmluvu a právom očakáva, že dodávateľ ako odborník, "profesionálne znalý podnikateľ" dodáva tovar alebo služby so zárukou kvality.

11. I ten, kto ako spotrebiteľ uzavrel zmluvu o splátkovom úvere, má právo na ochranu formou zákonných ustanovení prijatých na ochranu spotrebiteľa. Zmluvný vzťah strán bol uzavretý s právnym predchodcom žalobcu, ktorým bola Tatra banka a.s. a na druhej strane vystupoval žalovaný ako fyzická osoba. Na strane dodávateľa tu vystupovala Tatra banka a.s. zameraná na poskytovanie bankových, investičných a iných služieb, ktoré dodávala i fyzickým osobám (porovnaj výpis z obchodného registra na internete) a žalovaný vystupoval ako fyzická osoba, teda ako subjekt, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy

nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, predmetný spotrebiteľský úver im bol poskytnutý ako bezúčelový, pričom žalobca iný účel poskytnutia peňažných prostriedkov nepreukázal.

12. U spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať všeobecnú úpravu spotrebiteľských zmlúv (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka), ako aj osobitnú úpravu uvedenú v príslušných ustanoveniach zmluvných typov.

13. Úprava spotrebiteľskej zmluvy potom tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákony o ochrane spotrebiteľa (najskôr zákon č. 634/1992 Zb., potom aktuálne platný zákon č. 250/2007 Z. z.). Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou), bolo potrebné pri výklade definície nachádzajúcej sa v ustanovení § 52 Občianskeho zákonníka a ustanoveniach zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy) vychádzať z rozšíreného výkladu definície spotrebiteľskej zmluvy, ktorej charakteristickým znakom je, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, t. j. kvalifikovať ako spotrebiteľskú zmluvu každú zmluvu, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie stupňa reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach, aj definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy, keďže žalobca sa domáhal svojho nároku voči žalovanému, ktorý je spotrebiteľ.

14. Podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 (v čase uzatvorenia zmluvy medzi účastníkmi 4.5.2005), zmluva o úvere pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 OZ nespádala. Je ale nesporné, že zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 23a z. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, v znení platnom v čase uzatvorenia zmluvy, keďže ide o zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka a jej charakteristickým znakom je, že sa uzatvárala vo viacerých prípadoch a je z nej zrejmé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskou zmluvou. Keďže z § 52 a nasl. OZ nie je možné vyvodiť, že 5. hlava OZ sa vzťahuje len a výlučne na tie spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 52 ods. 1 OZ, odvolací súd je toho názoru, že všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. OZ je nevyhnutné aplikovať i na spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 23a z. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Keďže Tatra banka a.s. bola osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, vystupovala v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Vzhľadom na to, že žalovaný pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 3 OZ v uvedenom znení považovať za spotrebiteľa a zároveň je spotrebiteľom i v zmysle § 3 ods. 2 z. č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na to, že zmluvou o úvere sa Tatra banka a.s. zaviazala poskytnúť ako dodávateľ žalovanému ako spotrebiteľovi dočasne peňažné prostriedky vo forme úveru a žalovaný ako spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť spolu s odmenou, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) z. č.

258/2001 Z.z., keď zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 z. č. 258/2001 Z.z., a preto nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

15. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi založený zmluvou zo dňa 4.5.2005 je nevyhnutné posudzovať podľa z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka). Vychádzajúc zo zásady prednosti aplikácie špeciálnej právnej úpravy, ktorou v danom prípade je z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i § 52 a nasledujúcich OZ, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa citovaných ustanovení OZ a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, t.j. medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

16. Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. OZ. Právna úprava premlčania obsiahnutá v OZ je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj ustanovení OZ, a to i v otázke premlčania práva žalobcu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť OZ, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii OZ. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v OZ a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

17. Vzhľadom na to, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 OZ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 52 ods. 2 OZ, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvej inštancie pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre žalovaných ako spotrebiteľov. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovanými je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávnych ako aj v obchodnoprávnych vzťahoch.

18. Nemožno opomenúť ani § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchýliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

19. Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, že na otázku premlčania je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia OZ, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.1.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17C/167/2011, rozsudky Krajského súdu v Prešove sp.

zn. 6Co/218/2012, sp. zn. 6Co/26/2012, sp. zn. 6Co/81/2012, ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19.6.2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením OZ na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

20. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z. z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 OZ), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že OZ bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu OZ na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.3.2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 OZ.

21. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3MCdo/14/2014 (na ktorý už odkázal súd prvej inštancie), podľa ktorého ust. § 52 ods. 2 tretej vety OZ, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 OZ. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp. zn. 4 MCdo/17/2014.

22. Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že *lex posterior* ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti *legis prioris*, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti *legis prioris* nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon“ síce nezakladá právne následky pre minulosť, ale buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchá výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené (sťažovaná výlučnosť). Nepravé spätné pôsobenie zákona len znamená, že nový zákon zachytáva (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

23. Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t. j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita).

Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zmluvy o úvere, bolo potrebné na daný prípad aplikovať občianskoprávnu úpravu premlčania, ktorá vzhľadom na dĺžku premlčacej doby, je pre žalovaných ako spotrebiteľov priaznivejšia (v porovnaní so štvorročnou premlčacou lehotou podľa Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené závery, odvolací súd sa nemohol stotožniť s odvolacou námietkou žalobcu, poukazujúcou na nemožnosť aplikovať na prejednávany prípad ustanovenia OZ vrátane ustanovení týkajúcich sa premlčania. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu

Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovávaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom).

25. Súd prvej inštancie potom správne posúdil nárok uplatnený žalobcom ako premlčaný, aplikujúc hmotnoprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka o všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Splatnosť celého dlhu podľa prvoinštančného súdu nastala na základe oznámenia o mimoriadnej splatnosti dňa 2.12.2010 a žaloba bola podaná až dňa 30.4.2014, teda trojročná premlčacia doba uplynula pred podaním žaloby, dňa 2.12.2013. Správne súd zamietol žalobu aj v časti úrokov z omeškania (vedľajší úrokový záväzok), keďže sleduje jej osud (vedľajší záväzok, závisí čo do svojho vzniku, zániku, platnosti a spravidla aj obsahu od hlavného záväzku medzi veriteľom a dlžníkom), ktoré sa premlčí najneskôr v rovnakej dobe ako hlavný peňažný záväzok. Pokiaľ teda bola žaloba podaná na súde dňa 30.4.2014, správne súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade, bez namietania ustálenia začiatku plynutia premlčacej lehoty súdom prvej inštancie žaloba bola podaná po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa OZ, a žalobu preto v napadnutom rozsahu zamietol, nakoľko premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať v dôsledku zániku vynútiteľnosti subjektívneho práva.

26. Odvolací súd riadiac sa uvádzaným, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, vrátane rovnako vecne správneho výroku o náhrade trov konania (odvolaním napadnutého bez uvedenia osobitných odvolacích dôvodov), podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti vo výroku potvrdil.

27. Odvolateľ odkázal vo svojom odvolaní okrem iného na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/34/2015, sp. zn. 25Co/132/2015, sp. zn. 25Co/176/2015, sp. zn. 25Co/353/2015 v obdobných veciach podporujúcich jeho názor na právne posúdenie premlčania. Odvolací súd v tejto súvislosti s odvolaním sa na už ustálenú konštantnú súdnu prax vyšších súdov uvádza, že konajúci senát zmenil svoj právny názor ohľadom aplikácie ustanovení OZ vrátane premlčacích dôb v prípade spotrebiteľského úveru. V tomto kontexte konajúci senát poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku z 3. mája 2007 vo veci sp. zn. 22 Cdo 1349/2006 v ktorom uviedol, že aj keď zmena skoršieho, pre súd prvého stupňa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť okrem iného ovplyvnenie praxe nižších súdov judikatúrou najvyššieho súdu alebo ústavného súdu.

28. V odvolacom konaní fakticky plne úspešným žalovaným vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, nevykonal žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

30. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyiac podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli.

31. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia CSP alebo iného zákona (analogia legis alebo juris). Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodnutie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na

náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávneným (žalovaným) žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

32. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).